

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa [...] Bank [...] poprzednio [X.] Bank [X.] Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko B. W. i J. W. o zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 listopada 2021 r., na skutek skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 lipca 2018 r., sygn. akt I ACa [...]

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek powoda o zwrot kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwani wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 4 lipca 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości tj. oddalenia ich apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w P.. Wniosek o przyjęcia skargi do rozpoznania uzasadnili na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania: czy ważne postanowienie o waloryzacji umownej (art. 358¹ § 2 k.c.) występuje w sytuacji gdy wartość „miernika wartości” określonego przez strony umowy nie ma charakteru obiektywnego i zewnętrznego, a jest pozostawiana do ustalenia przez jedną ze

stron umowy? Ponadto odwołali się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ponieważ: pismo z 17 marca 2015 r., wypowiadające umowę kredytu nie wywołało skutków prawnych, z uwagi na brak wykazania umocowania osoby, która złożyła to oświadczenie woli oraz z uwagi na nieważność umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c., z uwagi na brak precyzyjnego określenia w umowie świadczeń stron, co jest sprzeczne z art. 353 § 1 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o jej odrzucenie, w związku z brakiem przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a w przypadku jej przyjęcia do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Oceniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy uwzględnić, że skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.) Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny

i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudence i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2015 r., I PK 19/15). Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2020 r., I CSK 19/20).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00; z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom. Przede wszystkim, z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika, aby w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego istniały w orzecznictwie lub doktrynie wątpliwości ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Autor skargi nie przedstawia również własnej argumentacji, prezentującej odmienne racje jurydyczne stojące za potencjalnie rozbieżnymi interpretacjami zagadnienia prawnego. Jedynie w kilku zdaniach przedstawia własne wątpliwości co do sposobu precyzji określenia miernika waloryzacji twierdząc, że pozostawienie jednej stronie swobody jego kształtowania, skutkuje brakiem określenia wysokości świadczenia.

Ubocznie wskazać należy, w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że umowa kredytu indeksowanego walutą mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 pr. bank. - w szczególności w wyroku z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14 i z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, a także powołane w nim wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14; z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16). W szczególności ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 165, poz. 984), czyli tzw. ustawa antyspreadowa, potwierdziła tylko to, co wcześniej wynikało już z zasady autonomii woli stron (art. 353¹ k.c.), a mianowicie, że przed wejściem w życie tej ustawy dopuszczalne było zawieranie umów o kredyt denominowany, jak i indeksowany (wyrok Sądu Najwyższego z 30 października 2020 r., II CSK 805/18).

Skarżący nie wykazał również, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Uzasadniając przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący upatrywali w nieważności umowy z uwagi na naruszeniu art. 58 § 1 k.c., wynikające z braku określenia w umowie świadczeń stron. Wniosek ten był, jak podnoszą skarżący, konsekwencją zawarcia w umowie niedopuszczalnej klauzuli, uprawniającej jedną stronę do kształtowania zakresu obowiązku drugiej strony. Porównując tę przesłankę zasadności skargi z zakresem sformułowanego zagadnienia prawnego, to bez wątpienia odnosi się ona do ważności postanowienia indeksacyjnego umowy, powołanego jako istotne zagadnienie prawne. Nie jest

natomiast możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne oraz, że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą podstawę przedsądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., I UK 118/12).

Skarżący nie przedstawił również argumentów prawnych podważających stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi wyłącznie polemikę z dokonaną oceną prawną przez sądy obu instancji, które uznały umowę za ważną. Ponadto, powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, bez wskazania, na czym ma polegać kwalifikowany charakter naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego, nie wypełnia przesłanki jej przyjęcia. Zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). W związku z tym, trudno także stwierdzić, by skarga kasacyjna pozwanych, była we wskazanym zakresie uzasadniona w stopniu oczywistym.

Kwestionowanie umocowania D.L. do działania w imieniu powoda, na tym etapie postępowania jest zabiegiem niedopuszczalnym i nie może stanowić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. W toku postępowania przed sądami obu instancji nie był formułowany zarzut braku umocowania osoby składającej w imieniu banku oświadczenie wypowiadające umowę kredytu, a fakt niesporny, nie wymagał odrębnego dowodu. Z ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że wypowiedzenie umowy zostało złożone skutecznie, a podstawy skargi kasacyjnej, mimo że zarzucają naruszenie prawa materialnego, zmierzają do niedopuszczalnego podważenia ustaleń stanu faktycznego (art. 398³ § 3 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na

zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Z tych względów wywód dotyczący oczywistej zasadności skargi nie może być uznany za przekonujący.

W związku z powyższym wskazana przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi jak również z okoliczności sprawy nie wynika, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego zgłoszony w odpowiedzi na skargę, został powiązany wyłącznie z wnioskiem o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie jej oddaleniem. Takie rozstrzygnięcie w sprawie nie zapadło, a podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o przyznanie tych kosztów łączy ze wskazanymi przez siebie innymi rozstrzygnięciami. Pełnomocnik pozwanego nie wnosił o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01 i z 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12).

jw